

KINNITATUD
sotsiaalministri *[handwritten signature]* aprilli 2009. a
käskkirjaga nr. *[handwritten number]*

Sotsiaalministeerium

PROGRAMM

TÖÖGA SEOTUD TERVISERISKIDE VÄHENDAMINE JA TÖÖSUHTE KVALITEEDI PARANDAMINE 2009

SISUKORD

1. PROGRAMMI ÜLDKIRJELDUS	3
1.1 PROGRAMMI NIMETUS	3
1.2 RAKENDUSKAVA, PRIORITEETSE SUUNA JA MEETME NIMETUS.....	3
1.3 RAKENDUSASUTUS	3
1.4 RAKENDUSÜKSUS	3
1.5 PROGRAMMI ELLUVIIJA	3
1.6 PROGRAMMI ABIKÖLBLIK KUSE PERIOOD.....	3
1.7 TAUST, VAJALIKKUSE PÕHJENDUS.....	4
1.7.1 Seos rakenduskava ja prioriteetse suuna eesmärkidega	4
1.7.2 Seos prioriteetse suuna teiste meetmete, programmide ja avatud taotlusvoorudega ...	4
1.7.3 Seos valdkondlike arengukavadega.....	4
1.8 SIHTGRUPID	5
2. EESMÄRKIDE KIRJELDUS	5
2.1 ÜLDEESMÄRK	5
2.2 ALAEESMÄRGID	5
3. TEGEVUSTE KIRJELDUS	6
3.1 TEADLIKKUSE TÕSTMINE TÖÖKESKKONNA TERVISEMÕJUST	6
3.1.1 Teavituskampaaniate korraldamine	6
3.1.2 Töökeskkonna parimate praktikate kogumine ja levitamine	7
3.2 SEADUSEGA ETTENÄHTUD KAITSTUSE TAGAMINE	9
3.2.1 Töösuhte alane nõustamine ja teavitamine	9
3.2.2 Töökeskkonnaspetsialistide ja väikeettevõtete juhtide koolitamine	10
3.2.3 Uute infokanalite rakendamine – töökeskkonnaspetsialistide elektroonilise infokirja loomine	11
3.3 TÖÖKESKKONNA PSÜHHOSOTSIAALSETEST RISKIDEST ÜLEVAATE KOOSTAMINE	12
3.4 TÖÖINSPEKTSIOONI HALDUSSUUTLIKKUSE TÕSTMINE	13
3.4.1 Tööinspektsiooni ametnike kompetentsi suurendamine.....	13
4. ABIKÖLBLIKUD JA MITTEABIKÖLBLIKUD KULUD	14
5. EELARVE	15
6. INDIKAATORID	16
6.1 PROGRAMMI SEOSED RAKENDUSKAVAS TOODUD INDIKAATORITEGA	16
6.2 PROGRAMMI SPETSIIFILISED INDIKAATORID	16
6.3 PROGRAMMI MÕJU HORISONTAALSETELE TEEMADELE	17
7. PROGRAMMI RAKENDAMINE	18
7.1 PROGRAMMI ELLUVIIJA KOHUSTUSED	18
7.2 TOETUSE VÄLJAMAKSETE TEGEMINE	18
7.3 PROGRAMMI MUUTMINE	19
7.4 TOETUSE KASUTAMISEGA SEOTUD TEABE JA SEIREARUANNETE ESITAMINE	20
7.5 TOETUSE TAGASINÕUDMINE JA TAGASIMAKSMINE	21

Programm on koostatud perioodi 2007-2013 struktuuritoetuse seaduse (edaspidi struktuuritoetuse seadus) § 20 lg 1 alusel.

1. PROGRAMMI ÜLDKIRJELDUS

1.1 Programmi nimetus

Tööga seotud terviseriskide vähendamine ja töösuhte kvaliteedi parandamine 2009

1.2 Rakenduskava, prioriteetse suuna ja meetme nimetus

Programmi viiakse ellu „Inimressursi arendamise rakenduskava” alusel prioriteetse suuna „Pikk ja kvaliteetne tööelu” meetme „Tööelu kvaliteedi parandamine” raames.

1.3 Rakendusasutus

Vabariigi Valitsuse 19. aprilli 2007. a määruse nr 111 „Perioodi 2007–2013 struktuuritoetuste andmist korraldavate asutuste määramine” § 7 p 4 alusel on prioriteetse suuna „Pikk ja kvaliteetne tööelu” rakendusasutus (edaspidi RA) Sotsiaalministeerium.

1.4 Rakendusüksus

Vabariigi Valitsuse 19. aprilli 2007. a määruse nr 111 „Perioodi 2007–2013 struktuuritoetuse andmist korraldavate asutuste määramine” § 8 p 4 alusel on prioriteetse suuna „Pikk ja kvaliteetne tööelu” rakendusüksus (edaspidi RÜ) Elukestva Öppe Arendamise Sihtasutus Innove (edaspidi *Innove*). Sotsiaalministeeriumi ja Innove vahel 21.09.2007 sõlmitud halduslepingu nr 9.6-4/2508 alusel volitab Sotsiaalministeerium Innove RÜ ülesandeid täitma.

1.5 Programmi elluviija

Programmi elluviijaks on Tööinspeksioon. Tööinspeksioon on Sotsiaalministeeriumi haldusalas tegutsev valitsusasutus, mille põhimääruse järgseteks ülesanneteks on töökeskkonnapoliitika elluviimine, riiklik järelevalve töötervishoidu, tööohutust ja töösuhteid sätestavate õigusaktide nõuete täitmise üle, üldsuse, töötajate ja tööandjate teavitamine töökeskkonna ohtudest ning individuaalsete töövaidluste lahendamine kohtueelses töövaidlusorganisis.

Igapäevase järelevalve ja nõustamistegevuse tõttu suhtleb Tööinspeksioon otseselt tööandjate ja töötajate esindajatega ning omab seetõttu teavet nende probleemidest ja ootustest riigile. Samuti annab tööõnnetuste ja kutsehaiguste registri pidamine ülevaate töökeskkonna riskitasemest erineva tegevusalaga ettevõtetes. Kõik see loob Tööinspeksioonile hea võimaluse läbi viia tegevusi, mis on suunatud töökeskkonna terviseriskide vähendamisele ja töösuhete kvaliteedi parandamisele.

1.6 Programmi abikõlblikkuse periood

01.01.2009 – 31.12.2009

1.7 Taust, vajalikkuse põhjendus

Euroopa Liidu Lissaboni strateegia kohaselt on tööelu kvaliteedil oluline roll konkurentsivõime ja tootlikkuse suurendamisel. Töötaja tööväime sõltub paljuski töökeskkonnast, töösuhete korraldusest ja töötajate üldisest tööga rahulolust. Euroopa Komisjoni tervishoiu ja tööohutuse strateegia aastateks 2007-2012 on seadnud eesmärgiks tõsta kasvava konkurentsivõime ning töökeskkonna parandamise kaudu tööhõivet ja tootlikkust ning vähendada töökeskkonnast tingitud riske. Töötaja tervist hoidva ja tööväimet edendava töökeskkonna arendamisele on suunatud ka Eesti töökeskkonna poliitika. Lisaks töökeskkonnale on tööelu kvaliteedi mõjuteguriteks ka seaduslik ja osapoolte vajadustele vastav töösuhe. Kvaliteetne töösuhe ja tervist hoidev töökeskkond mõjutavad nii töötaja soove kui ka võimalusi efektiivselt töötada ning panustavad seeläbi ka ettevõtte konkurentsivõime suurendamisse.

1.7.1 Seos rakenduskava ja prioriteetse suuna eesmärkidega

Programmi tegevused on suunatud „Inimressursi arendamise rakenduskava” prioriteetse suuna „Pikk ja kvaliteetne tööelu“ järgnevate eesmärkide saavutamisele:

- Töökeskkonna muutmine töötaja tervist hoidvaks
- Töösuhete selguse ja paindlikkuse suurendamine
- Töösuhete osapoolte tööeluga rahulolu suurendamine
- Poliitika kujundamise ja elluviimise haldusvõimekuse suurendamine

1.7.2 Seos prioriteetse suuna teiste meetmete, programmide ja avatud taotlusvoorudega

- Meetme 1.3.1 „Kvalifitseeritud tööjõu pakkumise suurendamine“ raamprogramm „Kvalifitseeritud tööjõu pakkumise suurendamine 2007-2013” – nimetatud raamprogrammis keskendutakse paindlike töövormide kasutuselevõtmisele ja tööhõive edendamisele, mis seostuvad ka käesoleva programmi keskmes olevate küsimustega. Programmide tegevused ei kattu.
- Meetme 1.3.2 „Tööelu kvaliteedi parandamine” kinnitamisel olev programm „Tööelu kvaliteedi parandamine 2009-2014” – nimetatud programmis keskendutakse teadlikkuse tõstmisele tervislikust töökeskkonnast ning töösuhete paindliku kujundamise võimalustest ja poliitika kujundamise ning rakendamise teadmispõhisuse eelduste arendamisele. Programmide tegevused ei kattu, kuna programmis „Tööelu kvaliteedi parandamine 2009-2014” elluviidavad tegevused on seotud poliitika muudatuste ning õigusloome ja selle teoreetilise raamistiku tutvustamisega ning käesoleva programmi tegevused on seotud rakenduslike küsimustega, mis tekivad töösuhete järelevalve- ja nõustamisteenuste funktsioonide täitmisega.
- Meetme 1.3.4 „Tervist toetavate valikute ja eluviiside soodustamine“ programm „Tervislike valikuid toetavad meetmed 2007-2009” – nimetatud programmis keskendutakse terviseteadlikkuse tõstmisele, parandamiseks tööjõu pakkumist ja töötaja produktiivsust, mis seostuvad ka käesoleva programmi keskmes olevate küsimustega. Programmide tegevused ei kattu.
- Lisaks programmile on meetmes 1.3.2 planeeritud avatud taotlusvoorud.

1.7.3 Seos valdkondlike arengukavadega

- Eesti majanduskasvu ja tööhõive tegevuskava 2008-2011 Lissaboni strateegia rakendamiseks ptk 3 - Konkurentsivõimeline ettevõtluskeskkond.
- Sotsiaalse kaitse ja kaasatuse riiklik aruanne aastateks 2006-2008.

- Euroopa Komisjoni tervishoiu ja tööohutuse strateegia aastateks 2007-2012.

1.8 Sihtgrupid

Programmi sihtgrupiks on tööandjad, töötajad, tööeline elanikkond laiemalt ja Tööinspektsiooni ametnikud.

2. EESMÄRKIDE KIRJELDUS

2.1 Üldeesmärk

Töövõime ja tööga rahulolu suurenemine töökeskkonna terviseriskide vähendamise ja töösuhete kvaliteedi parandamise kaudu.

2.2 Alaeesmärgid

2.2.1 Tõusnud on üldine teadlikkus töökeskkonna tervisemõjust

2.2.2 Paremini on tagatud tööelu osapoolte seadusega ettenähtud kaitstus

2.2.3 Koostatud on ülevaade töökeskkonna psühhosotsiaalsetest riskidest

2.2.4 Suurenenud on Tööinspektsiooni haldussuutlikkus

3. TEGEVUSTE KIRJELDUS

3.1 Teadlikkuse tõstmine töökeskkonna tervisemõjust

Töökeskkonna terviseriskide vähendamise eelduseks on tööelu osapoolte piisav teadlikkus tööga seotud terviseriskidest ja valmisolek nende ennetamiseks. Eestis on tööelu osapoolte teadlikkus töökeskkonna mõjust ettevõtete toimimisele ja elanikkonna tervisele kasin. Vähese teadlikkuse ja skeptilise hoiaku tõttu ei osata ohutut ja tervisthoidvat töökeskkonda piisavalt väärtustada, samuti ei täideta täielikult seadustega ettenähtud kohustusi.

Teadlikkuse ja hoiakute muutumine nõuab pikaajalise ja laialdase teavitustegevuse läbiviimist. Euroopa Tööinspeksioonide kogemused näitavad, et järelvalve ühildamine laiema teavitustegevusega on tulemuslik. Vajalik on asjakohase teabe selge ja kasutajasõbralik esitamine ning keskendumine olulisematele teemadele. Heaks hoiakute muutumise ja tegevuste ümberkorralduse toetajaks on ka teiste ettevõtete eeskujud ja rakendatud praktikad erinevate töökeskkonnariskide vähendamiseks.

Üldsuse ja tööelu osapoolte teadlikkuse tõstmiseks kavandatakse programmi toel läbi viia üle-eestilised kampaaniad töökeskkonna alaste terviseriskide vähendamiseks ja tööõnnetuste ennetamiseks. Tulemuste saavutamiseks on 2009. aastal kavas keskenduda põhjalikumalt kahele teemale. Teemad on valitud arvestades tööõnnetuste sagedust ja ka ennetustegevuse oodatavat tulemuslikkust (rahvusvaheliste kogemuste alusel) ning Euroopa Vanemtööinspektorite Komitee (SLIC) poolt määratletud üleeuroopalise sihtkontrolli teemat. Mõlema kampaania läbiviimiseks on kavas koostada infomaterjalid teema kohta ja viia läbi vastavasisulised teabepäevad iga kohaliku inspeksiooni piirkonnas.

Mõlema kampaania teema kohta pakutakse teavet Tööinspeksiooni kodulehel ja avaldatakse artikleid ja intervjuusid erinevates meediaväljaannetes.

Teadlikkuse tõstmiseks on plaanis välja töötada ohutu ja tervisthoidva töökoha parimate praktikate kogumise ja neist teavitamise süsteem. See aitab kaasa uute töökeskkonna terviseriske vähendavate ideede ja nende praktiliste rakenduste levikule.

3.1.1 Teavituskampaaniate korraldamine

Esimene kampaania keskendub libisemise ja komistamise tagajärjel toimunud kukkumiste ennetamisele. Need on ühed kõige sagedasemad tööõnnetuste põhjused, moodustades ligi veerandi (24,6%) kõigist tööõnnetustest ja on tihti arstide poolt rasketeks tööõnnetusteks hinnatud. Taolised kukkumised toimuvad erinevate tegevusaladega ettevõtetes ja on sageliesinevad tööõnnetused ka muus osas madala riskiga tegevusaladel. Kampaania sihtgrupiks on nende tegevusalade ettevõtted, kus on sarnastel põhjustel tööõnnetused toimunud.

Teine kampaania järgib Euroopa Komisjoni ja Vanemtööinspektorite Komitee poolt väljatöötatavat teemat – kemikaalialast riskihindamise kvaliteeti.

Lähtuvalt üleeuroopalisest riskihindamise kampaaniast, viiakse Eestis läbi töökeskkonna riskide hindamise teemaline teavituskampaania. Erilist tähelepanu pööratakse kampaania käigus kemikaalide ning nende käitlemisega seotud riskide juhtimise kvaliteedile. Kampaania hõlmab teemakohaseid infopäevi kõigi kohalike inspeksioonide piirkondades, infomaterjalide koostamist ja levitamist ning nõustamist ettevõtetes sihtkontrollide käigus.

Tegevused:

1. Koostatakse/ tõlgitakse kampaaniateemalised infomaterjalid
2. Viiakse läbi kukkumiste ennetamise kampaania ja kemikaali riskihindamise kampaania teavitusüritused igas kohalikus inspeksiooni piirkonnas.
3. Osaletakse asjassepuutuvatel messidel.
4. Levitatakse infomaterjale teavitusürituste ja sihtkontrollide käigus ning Tööinspeksiooni kodulehe kaudu.

Ajaraam: jaanuar 2009 – detsember 2009

Indikaatorid:

1. Valminud on kahe kampaania infomaterjalide trükised: kukkumiste ennetamise kampaaniaks 3000 tk ja kemikaali riskihindamise kampaaniaks 1000 tk (kokku 4000 tk).
2. Korraldatud on kampaaniate teavitusüritused iga kohaliku inspeksiooni piirkonnas – mõlemal teemal vähemalt 4 teavitusüritust.
3. Tööohutus- ja tervishoiualast infot on jagatud ning huvilisi nõustatud messil „Eesti Ehitab” (aprillis) ja Tartu ehitusmessil (oktoobris).
4. Tööinspeksiooni kodulehel on loodud mõlema kampaania kohta eraldi lehekülg.

3.1.2 Töökeskkonna parimate praktikate kogumine ja levitamine

Euroopa Tervishoiu ja Tööohutuse Agentuuri eestvedamisel toimub igal aastal üleeuroopaline ohutu ja tervishoidva töökoha konkurs, millel on Tööinspeksiooni vahendusel osalenud ka Eesti tööandjad. Konkursile esitatakse kõigist Euroopa riikidest parimate praktikate kirjeldusi. Tööinspeksioonil on kavas siseriiklikult sarnastel põhimõtetel koguda ja levitada Eesti tööandjate parimaid praktikaid. Selleks töötatakse välja sobiv parimate praktikate kogumise formaat ja inspektorite kaasabil teavitatakse tööandjaid võimalusest oma head töökeskkonnaalast tegevust esitleda laiemale avalikkusele. Süstemaatiliselt kogutud teabe alusel luuakse parimate praktikate andmebaas ja Tööinspeksiooni kodulehele luuakse ohutu ja tervishoidva töökoha parimaid praktikaid tutvustav rubriik. Selles kirjeldatakse Eesti ettevõtetes töökeskkonna parandamiseks ette võetud tegevusi ning sellest johtuvat kasu nii töötajale kui ka tööandjale.

Tegevused:

1. Töötatakse välja parimate praktikate kogumise põhimõtted.
2. Teavitatakse tööandjaid parimate praktikate kogumise alustamisest.
3. Parimate praktikate kogumine.
4. Luuakse parimate praktikate andmebaas ja Tööinspeksiooni kodulehel parimate praktikate rubriik.

Ajaraam: jaanuar 2009 – detsember 2009

Indikaatorid:

1. Parimate praktikate kogumise formaat kirjeldatud.
2. Läbi on viidud vähemalt kaks parimate praktikate tutvustamisüritust iga kohaliku inspektsiooni piirkonnas.
3. Kogutud vähemalt 15 ettevõtte parimad praktikad.
4. Tööinspektsiooni kodulehel on rubriik „Parimad praktikad“.

3.2 Seadusega ettenähtud kaitstuse tagamine

Töökeskonna terviseriskide vähendamiseks ja töösuhte kvaliteedi parandamiseks on esmatähtis tööelu osapoolte seadusega ettenähtud kaitstuse tagamine.

Euroopa Ühenduse töötervishoiu ja tööohutuse strateegias aastateks 2007-2012 kutsutakse liikmesriike üles kajastama oma töökeskonna strateegias selliste meetmete rakendamist, mis tagaks õigusaktide järgimise kõrgendatud taseme. Töökeskonna korraldust ja töösuhteid reguleerivad paljud õigusaktid ja nende piisav tundmine ning asjatundlik rakendamine vajab sellekohast põhjalikumalt selgitust ja koolitust. Eriti vajatakse nõustamist perioodidel kui majanduse olukord seab töösuhte osapooled uude situatsiooni või muutub olulisel määral õigusruum.

2009. aasta järsk majanduslangus sunnib tööandjaid massiliselt rakendama meetmeid, milleks neil puudub varasem praktika. Samuti rakendub 1. juulist 2009 uus „Töölepingu seadus”, mille rakendamisel kerkida võivad probleemid vajavad asjatundlikku juriidilist nõustamist. Uuest seadusest tulenevalt muutub ka järelevalve kord, mida on vaja samuti tööandjatele selgitada.

Oluline roll töökeskonna alaste õigusaktide rakendamisel ettevõtetes on töökeskonna spetsialistidel. Nende pädevusest sõltub suurel määral töökeskonna alase tegevuse korraldus ettevõttes. Täna Eestis töökeskonnaspetsialistide koolitusi ei pakuta. Heaks töökeskonna spetsialistiks kujunetakse valdavalt iseõppimise teel. Väikeettevõtetes tuleb tööandjal enamasti täita töökeskonna spetsialisti ülesandeid ise. Ka neile sobivaid koolitusi Eestis ei pakuta. Parema kaitstuse tagamiseks ja töökeskonna terviseriskide vähendamiseks plaanib Tööinspeksioon käesoleva programmi raames toetada töökeskonnaspetsialistide ning väikeettevõtete juhtide koolitamist.

Seaduste täitmise tagamiseks on oluline tööandjatele ja töökeskonnaspetsialistidele pidev uue info edastamine töökeskonna alasest tegevusest. Selleks on Tööinspeksioonil kavas, lisaks oma kodulehele, uute infokanalite väljatöötamine ja rakendamine. 2009 aastal alustatakse töökeskonnaspetsialistidele elektroonilise infokirja väljaandmisega.

3.2.1 Töösuhte alane nõustamine ja teavitamine

Kogu töösuhete regulatsioon muutub olulisel määral, kui 1. juulist 2009. aastast hakkab kehtima uus „Töölepingu seadus”. Seaduse rakendamisel kerkida võivate probleemide selgitamiseks pakutakse tööandjatele ja töötajatele tuge juriidilise nõustamisteenuse näol. Nõustamisteenus korraldatakse juristi infotelefoni, juristi vastuvõttude ja e-kirjade küsimuste vastamise kujul. Oluliselt suureneb üle-eestiliselt korraldatud nõustamisteenuse pakkumise maht ja seeläbi paraneb teenuse kättesaadavus.

Vastavalt uuele seadusele korraldatakse ümber ka Tööinspeksiooni järelevalvetegevus. Muutustest järelevalves ja tööandja vastutusest erinevate rikkumiste korral teavitatakse tööelu osapooli selleteemalistel teabepäevadel. Viimased viiakse läbi iga kohaliku

inspektsiooni piirkonnas, et kindlustada kohalikul tasandil kõigile huvilistele võimalus osalemiseks.

Tegevused:

1. Töötatakse välja juristi nõustamisteenuse rakenduskava.
2. Osutatakse nõustamisteenust.
3. Valmistatakse ette ühtsed teabepäevade infomaterjalid (slaidid).
4. Viiakse läbi teabepäevad iga kohaliku inspektsiooni piirkonnas.

Ajaraam: jaanuar 2009 – detsember 2009
sh infotelefonile vastamine 01.07-31.12.2009

Indikaatorid:

1. Juristi nõustamisteenuse rakenduskava on koostatud.
2. Nõustamine on läbi viidud (juristi infotelefon on avatud igal tööpäeval 5 tundi, vastatud vähemalt 30 000 päringule).
3. Infomaterjalid teabepäevadeks on ettevalmistatud, teabepäevade ajagraafik on koostatud.
4. Läbi on viidud vähemalt kolm teabepäeva iga kohaliku inspektsiooni piirkonnas (kokku 12).

3.2.2 Töökeskkonnaspetsialistide ja väikeettevõtete juhtide koolitamine

Töökeskkonnaspetsialistide koolituse tulemi ja nõudluse koolituse järele tagab selle hea sisuline ja korralduslik tase. Selleks on vajalik koolituse alustamine nn pilootkoolitusega. Programmis „Tööelu kvaliteedi parandamine 2007-2008” töötati välja töökeskkonnaspetsialistide pädevusnõuded (kutsestandardi vormis) ja sellele vastav 120 tunnine koolitusprogramm. 2009. aastal on kavas läbi viia töökeskkonnaspetsialistide pilootkoolitused. Pilootgruppide koolituste alusel hinnatakse põhjalikult koolituse erinevaid aspekte nagu optimaalne infomaht teemade lõikes, teoreetiliste ja praktiliste tööde osakaal ja lektorite tase ning koolitusvilumus. Oluline on kogemuste saamine ja kavandatud korralduse heade ja nõrkade külgede operatiivne analüüsimine ning paindlik meetmete rakendamine koolituse kvaliteedi tagamiseks.

Teise olulise koolituse sihtgrupina suunatakse koolitus väikeettevõtete juhtidele. Väikeettevõtetele puudub enamasti töökeskkonnaalase tegevuse jaoks eraldi vastutav isik ja ettevõtte juht korraldab töökeskkonnaalast tegevust ise. Sissejuhatav koolitus on orienteeruvalt 24 tunnine ja annab ülevaate tööandjale kehtestatud nõuetest ning suunised, kust vajalikku lisateavet saada. Selleks töötatakse välja töökeskkonnaalane sissejuhatav koolitusprogramm väikeettevõtete juhtidele ning viiakse läbi pilootkoolitused.

Tegevused:

1. Koostatakse koolitusprogramm väikeettevõtete juhtidele.
2. Valitakse lektorid töökeskkonnaspetsialistide ja väikeettevõtete juhtide koolitusprogrammi põhiteemadele.
3. Komplekteeritakse koolitusgrupid ja viiakse läbi pilootkoolitused.

Ajaraam: jaanuar 2009 – detsember 2009

Indikaatorid:

1. Väikeettevõtete juhtidele on koolitusprogramm koostatud.
2. Koolitusprogrammide alateemade lektorid on välja valitud.
3. Pilootkoolitused töökeskkonnaspetsialistidele (40) ja väikeettevõtete juhtidele (40) on läbi viidud.

3.2.3 Uute infokanalite rakendamine – töökeskkonnaspetsialistide elektroonilise infokirja loomine

Selleks, et töökeskkonnaspetsialistid ja teised huvilised oleksid regulaarselt informeeritud tööohutuse ja tervishoiu teemalistest uudistest, muudatustest õigusaktides ning toimuvatest teemakohastest täiendkoolitustest, töötatakse Tööinspeksiooni poolt välja elektrooniline infokiri, mis hakkab ilmuma perioodiliselt üks kord kahe kuu jooksul. Võimalikult laiapõhjalise meililisti koostamiseks luuakse Tööinspeksiooni kodulehele võimalus töökeskkonnaspetsialistide meililistiga liitumiseks.

Tegevused:

1. Tööinspeksiooni kodulehele luuakse võimalus meililistiga liitumiseks.
2. Töötatakse välja infokirja sisuline ja vormiline ülesehitus.
3. Alustatakse infokirja perioodilise väljaandmisega.

Ajaraam: jaanuar 2009 – detsember 2009

Indikaatorid:

1. Meililisti kuulub 300 töökeskkonna spetsialisti.
2. Välja on töötatud infokirja sisuline ja vormiline ülesehitus.
3. Välja on antud 4 elektroonilist infokirja (juuni, august, oktoober, detsember).

3.3 Töökeskkonna psühhosotsiaalsetest riskidest ülevaate koostamine

Programmi eesmärgi eduka täitmise eelduseks on hea ülevaate omamine Eesti töökeskkonna olukorrast, eriti just uute vähem käsitletud töökeskkonnariskide osas.

Eestis puudub täna süsteemselt töökeskkonna uuringute ja tervishoiu probleemidega tegelev teadusasutus, kust oleks võimalik saada teaduspõhist sisendit ennetustegevuse tõhustamiseks. Seetõttu on Tööinspeksioonil kavas ekspertide abiga koostada ülevaateid ja tellida uuringuid olulisemate riskitegurite osas.

Töökeskkonna erinevate riskide käsitlemisel ettevõtetes pööratakse väga vähe tähelepanu psühhosotsiaalsetele riskidele, kuna neid on keeruline hinnata, normeerida ja järelvalvet teostada. Samas on psühhosotsiaalsete riskide tervisemõju ning mõju töövõimele ja tööga rahulolule paljude teadusuuringute hinnangute alusel märkimisväärne. Maailma Terviseorganisatsiooni hinnangul saab aastaks 2020 depressioonist peamine töövõimetuse põhjus. Erinevad uuringud on viidanud selgetele seostele tööstressi ja depressiooni tekke vahel. Tööstressiga seostatakse südame-veresoonkonna ning luu- ja lihaskonna vaevuste teket. Kuna Eestis ei ole selleteemalisi laiemaid populatsioonipõhiseid uuringuid läbi viidud, ei saa hinnata psühhosotsiaalsete ohutegurite rolli Eesti töökeskkonnas. Tööst põhjustatud psühhosotsiaalsete riskide hindamine muutub järjest aktuaalsemaks majanduslangusest tingitud koondamiste ja ettevõtete sulgemisega. Majanduslikust keskkonnast tingitud ebakindluse suurenemine suurendab tööga seotud psühhosotsiaalseid riske ja halvendab töötajate füüsilist ja vaimset tervist.

Kvaliteetseks psühhosotsiaalsete riskide hindamiseks on vajalikud spetsialistide poolt koostatud küsimustikud. Ettevõtte enesehindamisel oleks aga oluline võrrelda ettevõtte töötajate psühhosotsiaalsete riskide esinemist Eesti keskmiste näitajatega. Selleks puuduvad Eestis populatsioonipõhised taustaandmed.

2009. aastal on kavandatud eksperte kaasates läbi viia ulatuslik populatsioonipõhine tööstressi uuring. Uuring annab ülevaate erinevate psühhosotsiaalsete ohutegurite esinemissagedusest ja nende seosest inimeste subjektiivse tervisehinnanguga. Uuringu andmeid kasutatakse ennetusmeetmete kavandamiseks ja üldiste taustandmetena ettevõtete psühhosotsiaalsete riskide taseme määratlemisel.

Tegevused:

1. Koostatakse uuringu hanke kirjeldus ja leitakse hanke korraldamise kaudu uuringu läbiviija.
2. Tutvustatakse avalikkusele uuringu tulemusi.

Ajaraam: jaanuar 2009 – detsember 2009

Indikaatorid:

1. Uuring on läbi viidud.
2. Korraldatud on uuringu tulemusi tutvustav üritus.

3.4 Tööinspeksiooni haldussuutlikkuse tõstmine

Tööinspeksiooni põhiliseks ülesandeks on asjatundliku ja nõudliku järelevalve ning teavitustegevusega panustada töökeskkonna paranemisse ja töösuhete kvaliteedi tõusu. Järelevalvet ja nõustamist teostavate ametnike pädevusest sõltub suuresti Tööinspeksiooni panus töökeskkonna ohutumaks ja tervishoidvamaks muutumisele. Sageli aitab just inspektoripoolne olulistele terviseriskidele tähelepanu juhtimine töökeskkonnas ennetada tööõnnetusi. Tööohutuse ja tervishoiualaste üldiste teadmiste kasv, teaduse areng ja uute tehnoloogiate laialdane kasutuselevõtt ettevõtetes nõuab ka järelevalve ametnikelt pidevat õppimist ja uute arengutega kursis olemist.

Töötajate tegevuse ja taseme ühtlustamiseks ja tulemuslikkuse tõstmiseks on Tööinspeksioonis kõigile ametnikegruppidele kompetentsimudel, mis töötati välja programmis „Tööelu kvaliteedi parandamine 2007-2008”. Nii teadmiste täiendamiseks ja ajakohastamiseks kui ka kompetentside hea taseme saavutamiseks, viiakse läbi kõigi ametnikegruppide süstemaatiline koolitus.

3.4.1 Tööinspeksiooni ametnike kompetentsi suurendamine

Tööinspeksiooni efektiivsemaks ja tulemuslikumaks toimimiseks on kõigile Tööinspeksiooni ametnikele välja töötatud nende põhikompetentsid ja kirjeldatud erinevad tasandid. 2008. aastal viidi nende põhjal läbi kõigi ametnikega arenguveestlused, mille käigus hinnati ametnike kompetentsitasemed ja selgitati välja koolitusvajadused. Tööinspeksiooni ametnikele kavandatakse koolitusi nende ametigrupi koolitusvajaduste alusel.

Koolitusteemade valikul on arvestatud Tööinspeksiooni strateegiliste eesmärkidega, kompetentside hindamise tulemustega, 2009. aastal kavandatavate kampaaniate ja sihtkontrollide teemadega ja uute regulatsioonide rakendamisega. Kavandatud on orienteeruvalt 5-8 koolituspäeva kõigile Tööinspeksiooni ametnike gruppidele.

2009. aastaks kavandatud erinevate ametnikegruppide koolituste teemad on järgmised: tööinspektori andmebaas ja analüüsioskus, väärteomenetlus, uus töölepingu seadus, avalik teave ja meediasuhtlus, töövaidluskomisjonide menetlustoimingud, strateegia ja protsesside kirjeldamine, telefonisuhtlus, rahvusvaheline õigus, kemikaalide riskihindamine, meeskonnatöö ja ametniku eetika.

Tegevused:

1. Koostatakse detailne koolitusplaan 2009. aastaks.
2. Koolitusplaanis kirjeldatud koolituste läbiviimine.

Ajaraam: jaanuar 2009 – detsember 2009

Indikaatorid:

1. Detailne koolitusplaan on koostatud.
2. 39 koolitust on läbi viidud erinevatele ametnike gruppidele (osalenud 120 ametnikku).

4. ABIKÕLBLIKUD JA MITTEABIKÕLBLIKUD KULUD

4.1 Vastavalt struktuuriotetuse seaduse § 21 lõike 2 alusel kehtestatud korrale on abikõlblikud järgmised kulud:

4.1.1 personali- ja üldkulud;

4.1.2 personali transpordikulud, kui need on vajalikud programmi eesmärkide saavutamiseks. Transpordiliigi valimisel tuleb järgida kulude mõistlikkuse printsiipi. RÜ-l on õigus arvata transpordikulud mitteabikõlblikeks, kui kulu tegemine ei olnud sihtotstarbeline või on põhjendamatult suur. Abikõlblikud on järgmised transpordiga kaasnevad kulud järgmistel tingimustel:

4.1.2.1 ühistranspordi kasutamise kulud. Kuludokumentid (sõidupiletid) tuleb esitada koos selgitustega.

4.1.2.2 taksoteenuse kasutamise kulud. Kuludokumentid tuleb esitada koos põhjendusega, miks taksoteenuse kasutamine oli antud olukorras mõistlik ja vajalik.

4.1.2.3 programmi elluviija mootorsõiduki kulud või mootorsõiduki liisimise ja rentimise kulud hilisema väljaostuõiguseta liisingu- või rendilepingu korral (sh liiklus- ja kaskokindlustus, remondi- ning hooldustööd, tarvikud jne). Kui mootorsõidukit kasutatakse ka muudeks sõitudeks kui programmi tegevused, siis on abikõlblik ainult proportsionaalselt programmi rakendamiseks tehtud osa programmi elluviija mootorsõidukile või rendi- või liisinguesemele tehtud kulutustest. Proportsiooni arvestuse põhimõtted tuleb eelnevalt RÜga kooskõlastada. Maksimaalne hüvitatav rendi- või liisingueseme rendi- või liisingumakse ning kütusekulu kokku on 10 000 krooni (koos käibemaksuga) kalendrikuus. Programmi elluviija mootorsõiduki maksimaalne hüvitatav kütusekulu on 6000 krooni (koos käibemaksuga) kalendrikuus.

4.1.2.4 isikliku sõiduauto kasutamise kulud. Hüvitamine toimub vastavalt tulumaksuseaduse § 13 lg 3 punkti 2 alusel Vabariigi Valitsuse kehtestatud tingimustel ja piirmäärades. Abikõlblik on hüvitis vastavalt tegelikule kulule kütusekulu tõendava dokumendi ja kalkulatsiooni esitamisel või vastavalt asutusesiseselt kehtestatud isikliku sõiduvahendi kasutamise tingimustele ja kulule kilomeetri kohta, kuid mitte rohkem kui 4 krooni sõidetud kilomeetri kohta.

4.1.2.5 tasuline parkimine kuludokumentide alusel koos selgitusega.

4.1.3 personali toitlustuskulud ja sellelt tasutav maks tulumaksuseaduse § 48 lõike 4 mõistes;

4.1.4 päevarahad, majutuskulud ja mootorsõiduki kasutamise kulud on abikõlblikud vastavates õigusaktides kehtestatud maksustamisele mittekuuluvate piirmäärade ulatuses;

4.1.5 rendi- ja üürikulud;

4.1.6 toetuse kasutamise ja avalikustamisega seotud teavituskulud.

4.2 Lisaks on abikõlblikud teised kulud, mis on põhjendatud, mõistlikud ja otseselt vajalikud programmi eesmärkide täitmiseks ja mis on tehtud kooskõlas õigusaktides ning programmis sätestatuga.

4.3 Programmi personali väliskoolitused ja –lähedused tuleb eelnevalt kooskõlastada RÜga.

4.4 Vastavalt Nõukogu määruse (EÜ) nr 1083/2006, millega nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi ja Ühtekuuluvusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1260/1999 (EÜT L 210/25, 31.07.2006, lk 1–54) art 34 lõikele 2 fondide eripära kohta võib kuni 10% ulatuses programmi abikõlblikest kogukuludest teha kulusid, mis on abikõlblikud Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määruse (EÜ) 1080/2006, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1783/1999 (EÜT L 210/1, 31.07.2006, lk 1–11) kohaselt, mille alusel finantseeritakse kulusid Euroopa Regionaalarengu Fondist..

4.5 Lisaks struktuuritoetuse seaduse § 21 lõike 2 alusel kehtestatud korras sätestatule on mitteabikõlblikud järgmised kulud:

4.5.1 mitterahaline sissemaks;

4.5.2 ostetud asjad ja teenused, kui pakkujate paljususe korral puuduvad võrdlevad pakkumused, alates 35 000 kroonist (koos käibemaksuga) või vastavalt asutusesiseselt kehtestatud piirmääradele, välja arvatud juhul, kui piirmäär on kõrgem käesolevas punktis sätestatust;

4.5.3 liiklusvahendi ja kinnisasja ost;

4.5.4 väljaostuõigusega rent.

5. EELARVE

5.1 Struktuuritoetus (edaspidi *toetus*) on struktuuritoetuse seaduse § 2 punktist 1 lähtuvalt rahaline abi, mida antakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1083/2006 artiklis 1 nimetatud struktuurifondide ja Ühtekuuluvusfondi vahenditest või Eesti riigi poolt nende vahendite kasutamise kaasrahastamiseks sihtotstarbeliselt eraldatavatest täiendavatest vahenditest.

5.2 Omafinantseering on struktuuritoetuse seaduse § 2 punktist 3 lähtuvalt toetuse saaja või teise projektis osaleva füüsilise või juriidilise isiku, riigiasutuse või kohaliku omavalitsuse asutuse (edaspidi *programmisis osalev isik*) rahaline panus projekti. Omafinantseeringu hulka arvatakse ainult toetuse saaja või programmis osaleva isiku tehtavad abikõlblikud kulud. Omafinantseeringut toetuse hulka ei arvata, samuti ei saa toetust kasutada omafinantseeringuks.

5.3 Toetuse maksimaalne määr on 85% ja maksimaalne summa on 4 312 325 krooni.

5.4 Omafinantseeringu minimaalne määr on 15% ja minimaalne summa on 761 000 krooni.

Programmi finantsplaan – lisa 1 vorm A

Programmi eelarve kulukohtade lõikes – lisa 1 vorm B

6. INDIKAATORID

6.1 Programmi seosed rakenduskavas toodud indikaatoritega

Väljundindikaator	Sihttase 2009	Tulemusindikaator	Sihttase 2009
1. Koolitusel osalevate tööinspektorite arv	70	1. Sertifitseeritud tööinspektorite arv	70
2. Koolitusel osalevate ettevõtete töökeskkonnaspetsialistide ja väikeettevõtetejuhtide arv	80	2. Töötajate osakaal, kes töötavad ettevõtetes, mille töökeskkonna spetsialist või ettevõtte juht on läbinud spetsiaalse kinnitatud õppekaval põhineva töökeskkonna alase koolituse	30%

6.2 Programmi spetsiifilised indikaatorid

Indikaator	Sihtmäär/saavutatud tulemus 2009
6.2.1 Üldise teadlikkuse tõstmine töökeskkonna tervisemõjust	
1. Valminud on teavituskampaania infomaterjalid. 2. Teavitusüritused on läbi viidud. 3. Tööohutus- ja tervishoiualast infot on jagatud messidel. 4. Tööinspeksiooni kodulehel on informatsioon kampaaniate kohta. 5. Läbi on viidud parimate praktikate tutvustamisüritused. 6. Loodud on parimate praktikate andmebaas.	1. Kahe kampaania infomaterjalid. 2. Vähemalt 8 teavitusüritust. 3. Vähemalt 2 messil. 4. 2 lehekülge. 5. Vähemalt 8 tutvustamisüritust. 6. Andmebaasis vähemalt 15 ettevõtte parimad praktikad.
6.2.2 Seadusega ettenähtud kaitstuse tagamine	
1. Välja on töötatud juristi nõustamisteenuse rakenduskava. 2. Juristi nõustamisteenus on läbi viidud. 3. Teabepäevade infomaterjalid on välja töötatud. 4. Teabepäevad uuest „Töölepingu seadusest“ on läbi viidud 5. Välja on töötatud koolitusprogramm väikeettevõtete juhtidele. 6. Läbi on viidud pilootkoolitused.	1. Rakenduskava 2. Vastatud vähemalt 30 000 päringule. 3. Infomaterjalid 4. 12 teabepäeva (3 teabepäeva igas kohaliku inspeksiooni piirkonnas). 5. Koolitusprogramm valmis. 6. Osalenud 40 töökeskkonnaspetsialisti ja 40

7. Meililistiga liitumise võimalused loodud.	väikeettevõtete juhti.
8. Infokirja sisuline ja vormiline ülesehitus loodud.	7. Liitunud 300 töökeskkonna spetsialisti.
9. Avaldatakse perioodilist infokirja.	8. Infokirja ülesehitus
	9. Avaldatud 4 infokirja.
6.2.3 Töökeskkonnast psühhosotsiaalsetest riskidest ülevaate koostamine	
1. Läbi on viidud stressiuuring.	1. 1 uuring
2. Uuringu tulemused avalikustatud.	2. 1 üritus
6.2.4 Tööinspektsiooni haldussuutlikkuse tõstmine	
1. Detailne koolitusplaan koostatud	1. Koolitusplaan
2. Ametnikele on koolitused läbi viidud	2. 39 koolitust, osalenud 120 ametnikku.

6.3 Programmi mõju horisontaalsetele teemadele

Programm mõjutab (märkida ristiga, peab mõjutama vähemalt ühte teemat) ¹:

Regionaalset arengut jah ei

Selgitus: teadlikkuse suurendamise ettevõtmistega on plaanis jõuda erinevate piirkondade töötajate ja tööandjateni. Teabeüritused on kavas läbi viia üle Eesti, hõlmates ka väiksemate maakondade keskusi.

Keskonnahoidu jah ei

Selgitus: programm ei mõjuta keskkonnahoidu.

Infoühiskonna edendamist jah ei

Selgitus: uute elektrooniliste teabeedastuskanalite väljatöötamisega tööandjatele ja töötajatele arendatakse nende IT-alaseid teadmisi ning nende harjumust elektroonilise info kasutamiseks.

Kodanikuühiskonna arengut jah ei

Selgitus: kodanikuühiskonna arengule aitavad kaasa tööelu kvaliteedi ning töösuhete selguse edendamist toetavad tegevused. Tööelu osapooled on paremini informeeritud

¹ „Jah“ vastuse korral tuua välja lühike selgitus.

oma õigustest ja kohustustest ning on motiveeritud aktiivsemalt osalema olukorra parandamisel.

Võrdsete võimaluste edendamist jah ei

Selgitus: programm on neutraalne võrdsete võimaluste edendamise suhtes.

7. PROGRAMMI RAKENDAMINE

7.1 Programmi elluviija kohustused

Programmi elluviijale kohalduvad lisaks käesolevas programmis sätestatud struktuuritoetuse seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides toetuse saajale sätestatud kohustused. Ühtlasi on programmi elluviija kohustatud:

7.1.1 koguma programmis osalejate kohta nõutavad andmed vastavalt Euroopa Liidu komisjoni määruse (EÜ) nr 1828/2006, millega sätestatakse rakenduseeskirjad nõukogu määrusele (EÜ) nr 1083/2006, millega nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi ja Ühtekuuluvusfondi kohta, ning Euroopa Liidu parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1080/2006, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi, lisa XXIII (EÜT L 45/3, 15.02.2007, lk 1–113).

7.1.2 esitama RA või RÜ nõudmisel programmi eelarve jagunemise eelarveartiklite lõikes;

7.1.3 teavitama RA-d ja RÜ-d, kui programmiga samalaadsetele tegevustele on taotletud toetust teistest meetmetest, Euroopa Liidu või välisabi vahenditest.

7.1.4 rakendama programmi vastavalt kinnitatud programmile ja eelarvele.

7.2 Toetuse väljamaksete tegemine

7.2.1 Toetuse väljamaksmine toimub vastavalt struktuuritoetuse seaduse §-le 23.

7.2.2 Esimese eelarveaasta väljamaksete prognoosi esitab programmi elluviija 15 tööpäeva jooksul programmi kinnitamisest. Esimese väljamaksetaotluse võib esitada koos väljamaksete prognoosiga.

7.2.3 Enne esimese väljamaksetaotluse esitamist peab programmi elluviija esitama RÜ-le:

7.2.3.1 väljavõtte oma raamatupidamise siseeeskirjast, milles on kirjeldatud, kuidas programmi kulusid ja tasumist eristatakse raamatupidamises muudest programmi rakendaja kuludest;

7.2.3.2 koopia riigihangete läbiviimise korrast asutuses;

7.2.3.3 lühikirjelduse programmi rakendamisega seotud dokumentide algatamise, viseerimise ja kinnitamise kohta ning vajadusel allkirjaõigusliku isiku poolt edasivolitatud õiguste korral vastavad volituste koopiad.

7.2.4 Väljamakse taotlusi võib esitada vastavalt p 7.2.2. nimetatud prognoosile.

7.2.5 Toetus makstakse programmi elluvijale välja struktuuritoetuse seaduse § 23 lõike 4 alusel kehtestatud korras RÜ-le esitatud ja RÜ poolt kinnitatud väljamakse taotluse alusel. Programmi elluvijal peab vormikohase väljamakse taotluse esitama vastavalt p-s 7.2.2 nimetatud prognoosile, kuid mitte harvem kui kord kvartalis ja mitte tihedamini kui kord kuus. RÜ nõudmisel lisab programmi elluvijal väljamakse taotlusele kuludokumentide ja tasumist tõendavate dokumentide koopiad. Esimesele ja viimasele väljamakse taotlusele tuleb lisada kõik konkreetse taotluse aluseks olevate kuludokumentide ja tasumist tõendavate dokumentide koopiad.

7.2.6 RÜ-l on õigus peatada toetuse väljamaksmine või sellest osaliselt või täielikult keelduda, kui:

7.2.6.1 programmi elluvijal on täitmata talle struktuuritoetuse seadusega või selle alusel antud õigusaktiga pandud kohustus;

7.2.6.2 programmi elluvijal ei kõrvalda väljamakse taotluses puudusi RÜ antud tähtajaks;

7.2.7 Juhul kui väljamaksetaotlus erineb rohkem kui $\frac{1}{4}$ võrra esitatud prognoosist, on programmi elluvijal kohustatud esitama korrigeeritud prognoosi eelarveaasta kohta.

7.2.8 Toetuse väljamaksed teostatakse reeglina proportsionaalselt omafinantseeringuga.

7.2.9 Programmi elluvijal võib RÜ-lt taotleda ettemakset. Ettemakset teostatakse vastavalt „Perioodi 2007-2013 struktuuritoetuse seaduse” § 23 lõike 4 alusel.

7.2.10 Viimane väljamakse taotlus esitatakse koos programmi lõpparuandega. Viimane väljamakse tehakse pärast lõpparuande kinnitamist RA poolt.

7.2.11 Väljamakse taotlused programmis osaleva muu isiku kulude osas esitab RÜ-le programmi elluvijal.

7.2.12 Programmi elluvijal vastutab toetuse edasikandmise eest programmis osaleva isiku kontole.

7.3 Programmi muutmine

7.3.1 Kui ilmneb objektiivne vajadus programmi tegevuste, finantsplaani, eelarve või programmi abikõlblikkuse perioodi muutmiseks, esitab programmi elluvijal selle kohta RA-le põhjendatud taotluse, teavitades samal ajal kirjalikult RÜ-d tehtavatest muudatustest. RÜ-l on õigus teha muudatuste kohta ettepanekuid, mille esitamise tähtaeg kooskõlastatakse RA-ga vastavalt muudatuste sisule ja ulatusele

7.3.2 RA vaatab p-s 7.3.1 viidatud muudatuse taotluse läbi ja otsustab programmi muutmise või muutmata jätmise 25 tööpäeva jooksul alates taotluse kättesaamisest.

7.3.3 Puuduste esinemisel annab RA programmi elluvijale tähtaja puuduste kõrvaldamiseks. Taotluse menetlemise tähtaega võib pikendada puuduste kõrvaldamiseks ettenähtud tähtaja võrra.

7.3.4 RÜ võib programmi elluvijale ja RA-le teha ettepanekuid programmi eelarve muutmiseks, kui programmi seirearuandes esitatud andmetest või muudest objektiivsetest asjaoludest selgub, et muudatuste tegemine on vajalik programmi eduka elluviimise tagamiseks.

7.3.5 RA võib ilmnunud objektiivsetel asjaoludel muuta programmi, kui selgub, et muudatuste tegemine on vajalik programmi edukaks elluviimiseks või programmi elluvijal ei ole toetuse kasutamist ettenähtud tingimustel võimalik jätkata.

7.3.6 Programmi muutmist ei saa taotleda sagedamini kui korra 6 kuu jooksul.

7.3.7 Eelnevalt RA-ga kirjalikult kooskõlastades, ei eelda programmi muutmist kinnitatud eelarve muutmise tingimusel, et programmi kogutoetuse summa ja osakaal ei muutu, kui:

7.3.7.1 kinnitatud eelarve kuluridasid ei muudeta ühe kalendriaasta jooksul kumulatiivselt rohkem kui 15%;

7.3.7.2 muudatuste summa ei ületa ühe kalendriaasta jooksul kumulatiivselt 150 000 Eesti krooni;

7.3.7.3 programmi administreeriva personali kulude proportsioon programmi tegevuskuludest ei muutu.

7.3.8 Peale p-s 7.3.7 nimetatud muudatuste kooskõlastust esitab programmi elluvija 5 tööpäeva jooksul muudetud eelarve koos RA kooskõlastusega RÜ-le.

7.4 Toetuse kasutamisega seotud teabe ja seirearuannete esitamine

7.4.1 Programmi elluvija esitab RÜ-le vormikohase programmi vahearuarande paber kandjal või elektrooniliselt digitaalselt allkirjastatud 15. juuniks 2009. Paber kandjal esitatud vahearuandele tuleb lisada selle elektrooniline koopia.

7.4.2 Programmi elluvija esitab RÜ-le vormikohase programmi lõpparuande paber kandjal või elektrooniliselt digitaalselt allkirjastatud 60 päeva jooksul alates programmi abikõlblikkuse perioodi lõppkuupäevast. Paber kandjal esitatud lõpparuandele tuleb lisada selle elektrooniline koopia.

7.4.3 RÜ kontrollib 20 tööpäeva jooksul vahe- või lõpparuande (edaspidi koos *seirearuanne*) laekumisest, kas programmi seirearuanne on vormikohane ja nõuetekohaselt täidetud.

7.4.4 Juhul kui vahearuandes puudusi ei esine, kinnitab RÜ programmi vahearuarande.

7.4.5 Juhul kui lõpparuandes puudusi ei esine, kooskõlastab RÜ lõpparuande ja edastab 5 tööpäeva jooksul RA-le kinnitamiseks. RA teavitab lõpparuande kinnitamisest viivitamatult RÜ-d kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.

7.4.6 Puuduste esinemisel vahearuandes annab RÜ programmi elluvijale vähemalt 10 tööpäeva puuduste kõrvaldamiseks ning RÜ kinnitab programmi vahearuande 5 tööpäeva jooksul peale puuduste kõrvaldamist.

7.4.7 Puuduste esinemisel lõpparuandes annab RÜ programmi elluvijale vähemalt 10 tööpäeva puuduste kõrvaldamiseks ning edastab 5 tööpäeva jooksul peale puuduste kõrvaldamist RA-le kinnitamiseks. RA teavitab lõpparuande kinnitamisest viivitamatult RÜ-d kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.

7.4.8 Kui RA-le esitatud lõpparuandes esineb puudusi teavitab RA sellest RÜ-d ja edasine lõpparuande menetlemine toimub vastavalt p-le 7.4.7.

7.5 Toetuse tagasinõudmine ja tagasimaksmine

7.5.1 Toetuse tagasinõudeid menetleb RÜ vastavalt struktuuritoetuse seaduse §-le 26.

7.5.2. Toetuse tagasimaksmine toimub vastavalt struktuuritoetuse seaduse §-dele 27-28.